

ovenikjøbet i Betragtning, hvilke Bomme det er, som her er Spørgsmaal om, og see, at det er Bommene i den Deel af Landet, hvor de færreste af de Vogne, som befærde Veien, kunne regnes til Luxusvogne — thi en Vogn bliver ikke en Luxusvogn, fordi man sætter et anstændigt Sæde paa den, — saa vil man indsee, at hiin Indvending meget vil tabe sig. En Skat af den omhandlede Art kan falde paa nogle enkelte Bomme, som ligge paa Landeveiene netop i det Amt, hvor det ærede Medlem hører hjemme. Der kunde Luxusvogne i høj Grad være indblandede mellem de Veifarrende, men paa alle de andre Amter falder den Afgift ud til saa godt som Intet. Det er det kjøbenhavnske Amts Bomme, der isærdeleshed faae Indtægt af Luxusvogne, og dog er jeg overbevist om, at, naar man undtager Strandveis-Bommen, som igunden lever af lutter Luxus eller dog hovedsageligen deraf, saa skal man finde, at ved de andre kommer Hovedindtagten ind ved Bønde- og Fragtfarten. „Mange Bække smaa gjøre en stor Aa“, og det er paa Maaden, hvorpaa disse Bække strømme ind, at Aaen kommer til at flyde. Jeg har selv været i den Stilling i en lang Tid at kunne observere Dyprævningen navnlig ved Strandveisbommen og nøiagtigt undersøge, hvormeget den kunde indbringe, og, nagtet, som sagt, Luxusvogne der have en afgjort Indflydelse, ere de Indtægter, som komme fra den menige Mand. Kjørster dog ikke ringe, men temmelig betydelige, men ved de andre Bomme ere de aldeles overveiede. Fremfor Alt forekommer det mig, at det godtgjør Mangelen ved det nuværende Forhold, at man lader Folk betale 9,000 Rbd., for at komme til at lægge 14,000 Rbd. i Statskassen. Dersom vi kunde finde paa en Maade, hvorved man kunde lægge de 14,000 Rbd. ind i Statskassen, uden derfor at betale en Skilling, saa vilde dette være det Allerbedste, og vi kunde ligesaa godt betale de 23,000 Rbd. til Statskassen, og ikke give de 9000 ud, for at faae dem opkrævede. Vi have i det Hele her i Landet næsten i alle Retninger et kostbart Dyprævningsystem, men af dem alle er dette det allerkostbareste. Lad os begynde med at faae det forandret.

Det andet Spørgsmaal, som kunde forekomme, det er: skulle vi lade Staten bære denne Byrde? (En Stemme: Ja!). Jeg hører, at En siger „Ja“, og jeg siger ogsaa Ja, men ikke nu. — Den Afgift flyder for Dieblirket ind i Veikassen. Veikassens Stilling til Staten er af en ganske eiendommelig Art. Den har sin egen Lovgivning, og den vil kun komme, om jeg maa bruge det Udtryk, i Ligevægt, naar engang det jydske Veinæt er blevet færdigt. Indtil den Tid maae de Lettelse, som paa saadan Maade opstaae, ikke komme paa Veikassens Regning. Veikassen maa indtil da beholde og tilskaffes sin fulde Indtægt. Dette vilde aldeles bringe det nærværende i høj Grad forviklede Forhold ud af Balancen; dersom vi nu paa eengang grebe til en Foranstaltning, som vi burde have grebet til for lang Tid siden, nemlig at lade Vedligeholdelsen af alle de Veilinier i Jylland, der betegnes som Hovedlinier, gaae over til Staten, saaledes, at Staten havde Byrderne af Vedligeholdelsen af Veiene i Jylland, ligesaa godt som af Vedligeholdelsen af Veiene i Fyen, saa var Forholdet lige og Bønselighederne forsvundne. Det have vi imidlertid ikke gjort, og, saalænge vi ikke gjøre det, maae vi bygge frem paa de jydske Veie, faae det jydske Veinæt færdigt, og derpaa see at komme ud af alle disse Ulemper. Saa kunne vi igjen tage Afgiften bort, om det behøves, fra Fyen, om man ikke har glemt den inden den Tid; thi den er mikroskopisk, og saa kan man gjøre det Samme ved den, som vil blive lagt paa Sjælland, hvis man til den Tid skulde kunne finde den; thi den vil ogsaa blive mikroskopisk; men i ethvert Fald, forinden den Tid, troer jeg, at man bør gaae frem paa den Maade at lade hvert Amt bære den Deel af Byrden, som falder paa det, og fordele det, som man bedst kan. Saa nødigt jeg seer Fordelingen efter Hartkornet, saa maa man dog finde sig deri, hvis det her skulde skee, men det kan lægges paa Communerne, uden at komme til at hvile paa Hartkornet, af den ganske simple Grund, at Communerne ere saa lykkelige, at de have et Midde til Formuesbeskatning. At de ikke bruge det tilgavns, er et Beviis for, at Communerne savne behørig Selvstændighed,